

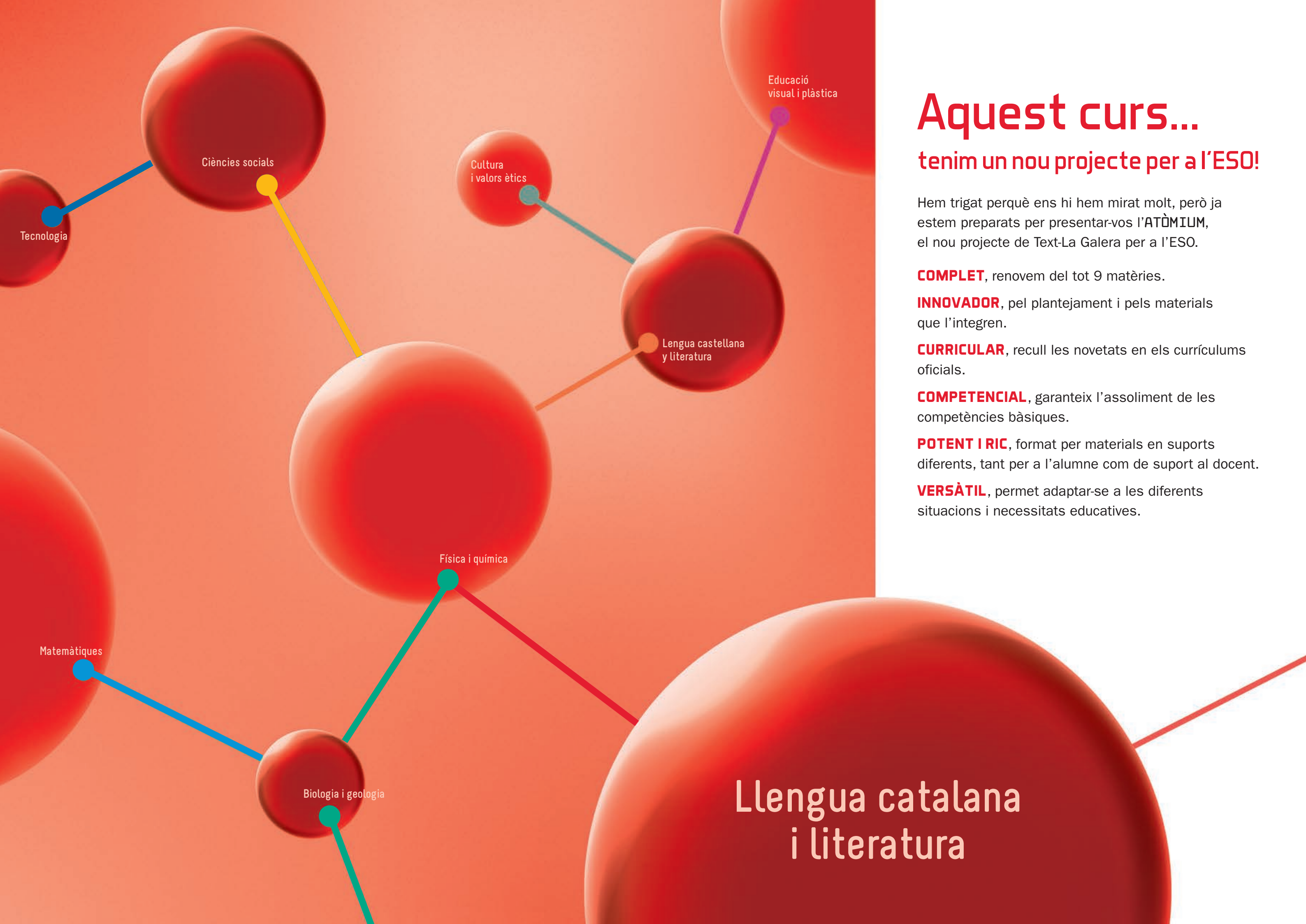
ATÒMIUM

Llengua catalana i literatura

Connecta't a l'univers del coneixement

T e x t
laGalera

Nous materials
per a l'ESO

Aquest curs...

tenim un nou projecte per a l'ESO!

Hem trigat perquè ens hi hem mirat molt, però ja estem preparats per presentar-vos l'ATÒMIUM, el nou projecte de Text-La Galera per a l'ESO.

COMPLET, renovem del tot 9 matèries.

INNOVADOR, pel plantejament i pels materials que l'integren.

CURRICULAR, recull les novetats en els currículums oficials.

COMPETENCIAL, garanteix l'assoliment de les competències bàsiques.

POTENT I RIC, format per materials en suports diferents, tant per a l'alumne com de suport al docent.

VERSÀTIL, permet adaptar-se a les diferents situacions i necessitats educatives.

Llengua catalana i literatura

EL PROJECTE de Llengua catalana i literatura

Formen el projecte diversos materials, tant en suport paper com digital, que constitueixen un conjunt ric, potent i versàtil.

MATERIALS PER A L'ALUMNE

- **LLIBRE DE CURS**

El llibre en paper per a l'alumne té 12 unitats, és la peça central del projecte.

- **QUADERN INTERACTIU**

Potenciem l'autonomia dels alumnes i millorem la seva competència digital.

MATERIALS PER AL PROFESSORAT

- **GUIA DIDÀCTICA**

En paper i digital. Per a poder treballar ON LINE i OFF LINE. Amb orientacions didàctiques i una gran quantitat de recursos adequats a cada unitat.

- **ÀREA D'EDUCADORS**

Espai exclusiu per al professorat usuari dels nostres materials.

QUADERN
INTERACTIU

pàgina 29

GUIA
DIDÀCTICA

pàgina 31

LLIBRE
DE CURS

pàgina 5

ÀREA
D'EDUCADORS

pàgina 33

Programació de continguts

1r

UNITAT 1

DC i DL *Les bruixes*, Roald Dahl • El text conversacional (I). El diàleg. L'entrevista (I) • Entrevista a Joaquim Carbó • Taller d'expressió: elaboració d'una entrevista.

CL La síl·laba • Diftongs i hiats • La separació síl·làbica, els dígrafs.

UNITAT 2

DC i DL *Gustos nous*, Mercè Maure Serna • El text conversacional (II). El text teatral. L'entrevista (II) • Entrevista a Els Catarres • Taller d'expressió: conversió d'un text dialogat en text teatral.

CL L'accentuació • La dièresi.

UNITAT 3

DC i DL *La véritable histoire del capità Garfi*, P. D. Baccalario • El text descriptiu (I). Tipus de descripcions. La descripció d'espais • Fragment d'*El quadern gris*, Josep Pla • Taller d'expressió: elaboració d'una descripció.

CL L'apòstrof • La contracció.

UNITAT 4

DC i DL *Quin dia tan bèstia!*, Mary Rogers • El text descriptiu (II). El retrat • *Un i un i un... fan cent. Cent personatges de la literatura infantil i juvenil*, Teresa Duran i Marta Luna • Taller d'expressió: elaboració d'un retrat.

CL El vocalisme àton: la vocal neutra; o/u àtones.

UNITAT 5

DC i DL *Una de zombis*, Patricia Martín • El text narratiu (I). L'estructura del text narratiu. La notícia • “La volta al món en dos-cents llibres”, Vilaweb • Taller d'expressió: redacció d'una notícia.

CL Consonantisme I: essa sorda/sonora. Les grafies *g/j*, *x/ix*, *tx/ig*.

UNITAT 6

DC i DL *L'assassinat del professor de matemàtiques*, Jordi Sierra i Fabra • El text narratiu (II). Els elements dels textos narratius creatius. La biografia • *Montserrat Roig. Ganes d'escriure*, Joaquim Carbó • Taller d'expressió: redacció d'una biografia.

CL Consonantisme II: Les grafies *p/b*, *t/d*, *c/g*; *b/v*.

UNITAT 7

DC i DL *Cita a cegues*, Eva Mor • El text narratiu (III). El temps dels textos narratius creatius. El diari personal • *El diari de Zlata*, Zlata Filipovich • Taller d'expressió: redacció d'un diari personal.

CL La classificació dels mots • El substantiu: classes de substantius, el gènere i el nombre.

UNITAT 8

DC i DL *Camins damunt les dunes*, Rafael Vallbona • El text explicatiu (I). Estructura i característiques del text explicatiu • “El català”, Superè.cat • Taller d'expressió: elaboració d'un text explicatiu.

CL L'adjectiu: adjectius variables, adjectius invariables, els graus de l'adjectiu • Adjectius i substantius: altres funcions.

UNITAT 9

DC i DL *La ruta de l'huracà*, Care Santos • El text explicatiu (II). Tipus de textos explicatius. L'article divulgatiu • “Quan el vent es desferma”, Eduard Martorell • Taller d'expressió: elaboració d'un article divulgatiu.

CL Els determinants: els articles, els demostratius, els possessius, els numerals, els quantitatius, els indefinits, els interrogatius i els exclamatius • Els pronoms.

UNITAT 10

DC i DL *Què t'angoixa, Núria?*, Glòria Llobet • El text argumentatiu. Estructura i característiques del text argumentatiu. L'article d'opinió • “Envàs de perfum, patapum!”, Quim Monzó • Taller d'expressió: redacció d'un article d'opinió.

CL La conjugació verbal: el verb, els tres models de conjugació • El mode, el temps, la persona i el nombre.

UNITAT 11

DC i DL Poemes diversos • El text retòric (I). Tipus de textos retòrics. Les figures retòriques • “Tinc un somni”, Martin Luther King • Taller d'expressió: redacció d'un discurs.

CL Els connectors: l'adverbi i la locució verbal; la preposició i la locució prepositiva; la conjunció i la locució conjuntiva.

UNITAT 12

DC i DL Poemes diversos • El text retòric (II). El vers i les estrofes. El ritme i la rima. La cançó • “La meva terra és el mar”, Lax'n'Busto • Taller d'expressió: escriptura de la lletra d'una cançó a partir d'una cançó escollida per l'alumne.

CL El diccionari: l'entrada, el sentit propi i el figurat • Tipus de diccionaris.

2n

UNITAT 1

DC i DL *S'acosta un front fred que deixarà neu a cotes baixes...*, Dolors Garcia i Cornellà • El text narratiu (I). Els textos biogràfics. L'auca • Fragment d'*El quadern gris*, Josep Pla • Taller d'expressió: elaboració d'una auca.

CL La síl·laba: nucli i marge • Les vocals en contacte: el hiat, els diftongs, els triftongs.

UNITAT 2

DC i DL *Contra el vent del nord*, Daniel Glattauer • El text conversacional (I). El correu electrònic • “Cut & paste”, Dramatúrgia al país de les meravelles?, Àngels Aymar • Taller d'expressió: redacció d'un correu electrònic.

CL Accentuació, l'accent diacrític • La dièresi.

UNITAT 3

DC i DL *La recepta*, Flàvia Company. *Llibre de viatges*, Jaume Cabré. *Missatges*, Flàvia Company. *L'exprés*, Pere Calders • El text narratiu (II): el microrelat, l'acudit • Lectura de diversos acudits • Taller d'expressió: redacció d'un microrelat.

CL Els sons vocàlics tòpics i àtons • El so de vocal neutra • El so de *u*.

UNITAT 4

DC i DL *El mètode Grönholm*, Jordi Galceran • El text conversacional (II). El qüestionari. El qüestionari Proust • Qüestionari Proust respost per Marc Màrquez • Taller d'expressió: preparació d'un qüestionari Proust.

CL Consonantisme (I): les grafies oclusives *p/b*, *t/d* i *c/g* • Les nasals *m/n*.

UNITAT 5

DC i DL *La misteriosa història de Carolina Cavalli*, Rosa Maria Colom • El text narratiu (III): la llegenda urbana • *Llegendes de Barcelona*, Joan de Déu Prats • Taller d'expressió: redacció d'una llegenda urbana a partir d'una notícia.

CL Consonantisme (II). Els sons fricatius alveolars, les grafies de la essa sorda i la essa sonora. Els sons fricatius palatals. Les grafies *g/j*, *x/ix*, *tx/ig*. Els sons africats, les grafies *tx*, *ig*. La ela geminada.

UNITAT 6

DC i DL *Boomerang. Viatge al cor d'Austràlia*, Xavier Moret • El text descriptiu: la literatura de viatges, història i característiques • “Fauna del Parc Nacional d'Aigüestortes i Sant Maurici”, Josep Nuet • Taller d'expressió: elaboració d'un capítol de llibre de viatges.

CL Els signes de puntuació.

UNITAT 7

DC i DL *Batman: Barcelona, el cavaller i el drac*, Mark Waid i Diego Olmos • El text narratiu (IV): la narració en imatges, el còmic i la tira còmica • Lectura de diverses tires còmiques • Taller d'expressió: elaboració d'una tira còmica.

CL Morfologia i sintaxi: L'oració El sintagma nominal: estructura i funcions.

UNITAT 8

DC i DL *Els límits de la vida*, David Bueno, Eduard Martorell i Salvador Macip • El text expositiu, l'exposició oral • “El reig bord”, *Guia dels bolets dels Països Catalans*, Ramon Pascual • Taller d'expressió: elaboració d'una presentació oral.

CL El verb: els temps simples, temps compostos • Perífrasis verbals • Classes de verbs.

UNITAT 9

DC i DL *Dues cuineres, uns canelons i una decisió difícil C=-;*, Gemma Pasqual i Escriba • El text instructiu • “Fricandó amb moixernons”, Narcís Comadira • Taller d'expressió: redacció d'una recepta de cuina.

CL Els complements verbals: el complement indirecte, l'atribut, el complement predicatiu, el complement de règim verbal, el complement circumstancial.

UNITAT 10

DC i DL *Kamal i els alfabetistes*, Àngel Burgas • El text argumentatiu. Estructura i característiques • “Els perills d'internet” • Taller d'expressió: elaboració d'un text argumentatiu.

CL Els pronoms febles.

UNITAT 11

DC i DL *Ludwig i Frank*, David Nel-lo • El text retòric. Les figures retòriques • Endevinalles, jeroglífics, embarbussaments, jocs de llengua... • Taller d'expressió: elaboració d'un text retòric.

CL Adverbis, preposicions i connectors.

UNITAT 12

DC i DL *L'evolució de Calpurnia Tate*, Jacqueline Kelly. • Repàs de la tipologia textual treballada durant el curs • “Si desapareguessin les abelles, només ens quedarien quatre anys de vida” • Taller d'expressió: elaboració d'un text que compregui diferents tipologies textuales.

CL Relacions entre paraules per significat: sinònims, antònims, polisèmia, camps semàntics, sentit figurat, frases fetes • Relacions de paraules per forma: homonímia, homofonia, família de paraules • Derivació (prefixos, sufixos); composició.

Programació de continguts

3r

UNITAT 1

DC Les propietats del text • Taller d'expressió: elaboració d'una entrevista.

CL El trífong • Sinalefa i elisió • L'apòstrof i les contraccions.

DL Per què parlem de literatura: Què és la literatura? • Literatura, història literària i societat • La literatura, un ús especial de la llengua • Què pot aportar-nos la literatura? • Cap on va la literatura? • Lectura de textos literaris i no literaris.

UNITAT 2

DC La portada del diari • Taller d'expressió: elaboració de la portada d'una revista.

CL L'accentuació, l'accent diacrític • La dièresi.

DL Els gèneres literaris (I): per què parlem de gèneres? • La classificació en gèneres: la narrativa • *L'arbre domèstic*, Pere Calders i *El pont del Diable*, en versió de Joan Amades.

UNITAT 3

DC La notícia periodística • Taller d'expressió: redacció d'una notícia.

CL Consonantisme.

DL Gèneres literaris (II): el teatre. La lírica • *El retaule del flautista*, Jordi Teixidor i poemes d'autors diversos.

UNITAT 4

DC El reportatge • Taller d'expressió: elaboració d'un reportatge.

CL L'oració, definició • El sintagma nominal: definició, estructura • L'oració simple i composta.

DL El llenguatge literari • Les figures retòriques • *Versions* i altres fragments d'*Exercicis d'estil*, Raymond Queneau.

UNITAT 5

DC La crònica • Taller d'expressió: redacció d'una crònica.

CL El SN • El substantiu, determinants, els complements del nom.

DL Orígens de la llengua i la literatura catalanes: un imperi, una llengua • L'origen de les llengües romàniques • Les primeres manifestacions en llengües vulgars • Textos escrits en llengües romàniques diferents.

UNITAT 6

DC L'article d'opinió • Taller d'expressió: redacció d'un article d'opinió.

CL El pronom • Els pronoms personals àtons • Els pronoms personals tòpics.

DL L'edat mitjana I, els segles XII i XIII • La poesia trobadoresca • Ramon Llull • Poemes de Guillem de Berguedà • Lectura de fragments de textos de Ramon Llull.

UNITAT 7

DC La crítica • Taller d'expressió: redacció d'una crítica per al diari.

CL El verb: morfologia verbal, irregularitats de les conjugacions.

DL L'edat mitjana (II), la prosa dels segles XIII i XIV: la prosa historiogràfica • La prosa religiosa • La prosa humanística • *Llibre dels feits i Crònica de Bernat Desclot* • *Lo Somni*.

UNITAT 8

DC Consells. El text instructiu • Taller d'expressió: redacció d'una recepta de cuina.

CL Modalitat oracional: interrogatives, exclamatives, imperatives, declaratives.

DL L'edat mitjana (III), el segle XV: la novel·la de cavalleries: *Curial e Güelfa*, *Tirant lo Blanc* • La poesia: Ausiàs Marc • *Tirant lo Blanc* • Poema LXXIX d'Ausiàs Marc.

UNITAT 9

DC Les cartes al director • Taller d'expressió: redacció d'una carta al director.

CL Tipus d'oracions: oració simple i oració composta.

DL L'edat moderna, els segles XVI, XVII i XVIII: el Renaixement • El Barroc • El Neoclassicisme • Poemes de Pere Serafi i de Francesc Vicent Garcia • *Lucrècia*, Joan Ramis.

UNITAT 10

DC L'entrevista, el text conversacional • Taller d'expressió: elaboració d'una entrevista.

CL Camps semàntics • Derivació i composició.

DL L'edat contemporània, el segle XIX: la Renaixença • Jacint Verdaguer • Poemes de J. Verdaguer • Tradició recollida per J. Verdaguer.

UNITAT 11

DC El temps, el text predictiu • Taller d'expressió: redacció d'un text predictiu.

CL Sinonímia, antonímia • Hiponímia, hiperonímia.

DL L'edat contemporània, el teatre del segle XIX: Frederic Soler, Àngel Guimerà • *Els pastorets*, de Frederic Soler • Lectura d'un fragment de *Terra baixa*, d'Àngel Guimerà.

UNITAT 12

DC La publicitat, el text persuasiu • Taller d'expressió: elaboració d'un anunci publicitari.

CL La comparació, el sentit figurat • Eufemismes. Locucions i frases fetes.

DL L'edat contemporània, la narrativa del segle XIX: l'aparició de la novel·la moderna en català • Narcís Oller • *L'escanyapobres*.

4t

UNITAT 1

DC “No he plorat mai davant d'un nazi”, Neus Català • Els textos expositius, el treball acadèmic • Taller d'expressió: redacció d'un text acadèmic.

CL Els sons de la parla • So i grafia. • L'Alfabet Fonètic Internacional • So i fonema. • Fonètica i fonologia.

DL Els gèneres narratius • Les tècniques narratives • El punt de vista i el narrador.

UNITAT 2

DC “Parlar en públic és fàcil si saps com”, Lara Bonilla • L'exposició oral • Taller d'expressió: redacció i exposició d'un discurs.

CL El vocalisme tònic i el vocalisme àton • Contactes vocàlics: hiat, diftongació, sinalefa, elisió.

DL Els gèneres poètics. • El vers. • El ritme i la rima • L'estrofa: tipus d'estrofes

UNITAT 3

DC “Fer més de 5 hores setmanals d'activitats extraescolars esportives repercuteix negativament en el rendiment acadèmic”, El Punt AVUI • El text argumentatiu. El debat. Les cartes al director del centre • Taller d'expressió: el debat.

CL Consonantisme. • Contactes consonàntics

DL Els gèneres assagístics.

UNITAT 4

DC Lectura d'una entrevista a la contra de “La Vanguardia” • El text conversacional. Col·loqui, entrevista, correu electrònic i entorns virtuals. • Taller d'expressió: elaboració d'un diàleg.

CL Modalitat oracional • Discurs directe i discurs indirecte

DL El Modernisme: Víctor Català, Joan Maragall i Santiago Rusiñol.

UNITAT 5

DC “Com respondre 10 preguntes amb trampa en una entrevista de feina”, ara.cat • Textos administratius (I): carta a l'administració, carta de presentació, carta de sol·licitud de feina • Taller d'expressió: redacció d'una carta de presentació.

CL Els complements verbals (I): CD, CI, CRV.

DL Noucentisme i avantguardes: Josep Carner, Eugeni d'Ors, Joan Salvat-Papasseit, J.V. Foix

UNITAT 6

DC “*Curricula* del currículum”, Lluís Muntada • Textos administratius (II): currículum, formulari, instància • Taller d'expressió: redacció d'un currículum.

CL Els complements verbals (II): atribut, predicatiu i CC.

DL Anys vint i trenta: B. Rosselló-Pòrcel, Màrius Torres, C. Riba, J. M. de Sagarra.

UNITAT 7

DC i DAP “Cinc llengües de cinc continents que se salven de l'extinció i l'oblit in extremis” • Les varietats lingüístiques socials • Un món ben divers. Diversitat lingüística. Famílies lingüístiques d'Europa i del món • Taller d'expressió: redacció d'un article d'opinió sobre la variació lingüística.

CL Els pronoms personals: formes, funcions i combinacions.

DL Després del desgavell bèl·lic (I): Salvador Espriu, Pere Calders, Pere Quart.

UNITAT 8

DC i DAP “La nostra és una parla tant diversa com pobles hi ha”, entrevista a Marta Lluovich • Llengua i variació. Varietats geogràfiques, socials, històriques i generacionals • Taller d'expressió: lectura de textos en les diverses varietats geogràfiques.

CL Pronoms personals: formes i funcions, combinacions.

DL Després del desgavell bèl·lic (II): Rodoreda, Villalonga.

UNITAT 9

DC i DAP “L'insult insuls”, Bernat Puigdobella • Els registres: formals i no formals.

CL Les oracions subordinades substantives.

DL L'enquadrament realista dels seixanta: Estellés, Martí i Pol, Pedroló.

UNITAT 10

DC i DAP *Mal de llengües*, Jesús Tusón • Llengües en contacte: bilingüisme i diglòssia. Llengües minoritàries i llengües minoritzades. Els prejudicis lingüístics. • Taller d'expressió: preparació d'un debat sobre la diversitat lingüística.

CL Les oracions subordinades adjectives i adverbials.

DL La renovació dels anys seixanta i setanta: Porcel, Brossa, Fuster.

UNITAT 11

DC i DAP “Calcar”, Narcís Comadira • Manlleus, calcs, interferències... • Taller d'expressió: redacció d'un text de ficció amb un ús exagerat de manlleus.

CL La formació de paraules i paraules noves: composició, parasíntesi, sigles, acrònims, manlleus. • Prefixos i sufixos.

DL La postmodernitat: Quim Monzó, Jesús Moncada, M. Mercè Marçal, Josep M. Benet i Jornet.

UNITAT 12

DC i DAP “Fi de la llengua catalana”, Albert Sánchez Piñol • Lleialtat lingüística (ús i estructures): substitució lingüística o normalització. • Taller d'expressió: redacció d'un text d'opinió.

CL Relacions semàntiques: polisèmia, antonímia, hiponímia, hiperonímia. • Canvis de significat de les paraules: metàfora, metonímia, eufemismes, paraules tabú...

DL Actualitat: Jaume Cabré, Ferran Torrent, Joan Margarit, Enric Casasses, Sánchez Piñol, Sergi Belbel, Jordi Galceran...

Com són els llibres?

Els llibres de Llengua catalana i literatura són una bona eina per a ajudar els alumnes a comunicar-se millor: escoltar, parlar, llegir i escriure amb fluïdesa i correcció.

Els continguts es distribueixen en 12 unitats amb una estructura didàctica bàsica.

5

AI, MARE!
El text narratiu I

Cada unitat comença amb una doble pàgina de motivació, activació de coneixements previs i connexió amb la realitat.

"Ai, mare!" Això ha pensat la protagonista del text que llegiràs quan ha vist... els zombis! Analitzaràs les característiques dels textos narratius, llegiràs una notícia que et permetrà fer la volta al món i escriuràs una notícia zombi, molt zombi.

Un text introductori presenta els continguts de la unitat.

EN EL QUADERN INTERACTIU

- COMENÇA**
Activitat inicial.
- POTS FER HO**
Minirepte sobre els continguts de la unitat.
- INFORMA'T**
Recursos digitals per a treballar els continguts.
- PRACTICA**
Activitats interactives.
- AVALUA'T**
Test de la unitat.

L'alumne pot millorar el seu aprenentatge amb els recursos digitals del Quadern Interactiu. D'aquesta manera, les TAC s'integren en el procés d'aprenentatge.

- David** ● Doncs vigila que no et mossegui, Rafel, tu que seus al seu costat!
- Rafel** ● Seria horrorós convertir-se en zombi! Sempre van despentinats i tenen el cutis ple d'impureses!
- Sun-Yao** ● Si hi ha una epidèmia zombi, jo toco el dos corrents i a veure qui m'atrapa.
- Alicia** ● Tècnicament, és impossible que hi hagi una epidèmia així. Si vols que et persegueixin zombis, t'hauràs de fer actriu.

En aquesta doble pàgina, el còmic serveix per a despertar interès, sondejar coneixements previs i donar un toc més actual als continguts. És una bona motivació per a començar a treballar.

La comunicació en el projecte és fonamental. Els comentaris dels personatges de la colla poden donar peu a començar un diàleg sobre els diferents continguts.

Una seqüència didàctica molt ordenada

Els textos són el punt de partida per al treball de la dimensió comunicativa.

En cas necessari, es contextualitza el fragment reproduït.

Abans de començar a llegir, els alumnes poden fer un treball d'anticipació amb les qüestions inicials sobre l'autor, el tema o el fragment.

UNA DE ZOMBIS

Patricia Martín

Què faries si a la teva localitat hi hagués una epidèmia zombi? Com reaccionaries si t'haguessis de fer càrrec del teu germà petit rodejat de morts vivents?

Quan van començar les notícies sobre la infecció* jo era a casa amb l'Atontolinat. L'Atontolinat és el meu germà petit i el seu nom és un gran resum per a demostrar el que és: un atontolinat, ni més ni menys. Té vuit anys. És un mocós i el que em feia la ràbia més gran del món era haver de cuidar-lo mentre la meua mare treballava o "es prenia un petit descans al qual tenia tot el dret del món". I això passava cada dimecres a la tarda. Per això, us puc dir perfectament quan va començar tot. Just el dia que jo feia de cangur de l'Atontolinat. El dimecres, la meua mare i el meu pare pleguen de treballar una mica més tard i tornen plegats a casa, després de prendre's una cervesa i una tapa. Se suposa que era el seu temps particular, com si jo hagués demanat néixer i fer malbé el seu temps particular. Com si hagués demanat tenir un germà i fer-lo encara més malbé. Com si l'Atontolinat hagués demanat néixer, pobret, que no coneix res més enllà de les pistoles amb què fa veure que juga... En fi, que estàvem mirant la tele, dibuixos animats, és clar, desobeint les instruccions de la mare de fer primer els deures —ni parlar-ne, que vingui ella i l'hi obligei—, doncs això, estàvem tots dos mirant la tele i van interrompre l'emissió. L'Atontolinat vingia queixar-se, es pensava que era jo qui tallava el programa, no entenia res, ni jo tampoc; què estaven dient? "Vols callar!", vaig cridar. A la tele, repetien un missatge de veu i amb subtítols* en què ens deien que ens quedéssim a casa. Molt bé, no pensava sortir, però volia saber on era la meua mare. I el meu pare. [...]

Mentre la tele emetia missatges terribles de tanqueu-vos, no sortiu de casa, algú vindrà a salvar-vos, les autoritats del país estan treballant per ajudar-vos, vaig mirar per la finestra. Encara no era fosc del tot. El meu carrer és un carrer tranquil, amb poc trànsit. Era desert. Era curiós perquè les botigues semblaven obertes. Vaig

sortir al balcó. Portes obertes, música, llums, però no semblava que hi hagués ningú. De cop, un paio corrents i cridant, perseguit per un altre que arrossegava una cama i feia uns crits esgarriposos. A la cantonada, la dona que treballa al forn del carrer es llança sobre el nen del quiosc de revistes i se'l fot. Se'l menja. Li arrenca el braç d'una queixalada i se'l MENJA. Els vaig veure de través. Vaig vomitar al balcó i em vaig deixar caure a terra, una mica desanimada. Vaig preferir no seguir mirant. I què voleu que us digui? Que no em veiessin. M'havia semblat que la dona aquella m'havia vist, una dona no gaire amable en general, sempre ens donia la barra de quart com si ens fes un favor, però no esperava d'ella tanta violència. Però això no va ser el pitjor de tot, no... De sobte, el nen menjat s'aixeca amb tots els budells penjant pel forat de la queixalada i es posa a caminar, Déu meu Senyor! Què coi és això? On és l'Atontolinat?

Som en una punyetera pel·lícula de zombis!

Total, que vaig entrar a casa i vaig decidir tancar-me amb el nen, i comprovar que la porta principal, les portes dels balcons i els por-ticons fossin ben tancats i barrats. Vivim en un principal enorme del barri antic del centre de Barcelona i al menjador no hi tenim persianes que dissimulin la nostra presència. No vull veure, ni vull que ens vegin, ni a mi ni l'Atontolinat. I on són els meus pares? Marco el número de mòbil de la mama. Silenci. El del papa que sona, sona i sona, fins que diu que "el abonado está fuera de cobertura". Hi torno. Sona, sona, sona i torna a dir que deixi missatge. El deixo, ja una mica histèrica, papa, papa, on sou, papaaaaaa! Sona un piiip. Torno a trucar. Ara comunica; truco i silenci.

D'acord, primera opció: no hi ha xarxa de mòbils, o sigui que simplement no funciona. Segona opció: estan tancats i amagats en un lloc sense cobertura. Tercera opció: se'ls han menjat. No gaires opcions ni gaire encoratjadores.* francament. Bé, no és el moment de plorar, però noto com unes llàgrimes em ballen per la parpella. L'Atontolinat em mira i jo faig veure que em pica l'ull.

Totes les lectures estan locutades per fer un treball oral. Les trobareu accessibles des del Quadern Interactiu, la Guia Interactiva i també des de l'Àrea d'educadors.

Les preguntes del marge ajuden a controlar la comprensió del sentit del text durant la lectura.

Els verbs *fer* i *menjar* són sinònims?
Quin dels dos no faries servir en una situació formal?
* Què significa l'adjectiu *encoratjador*? De quina paraula prové, aquest mot?

La doble plana de lectura proposa un text literari, interessant ja sigui per temàtica o perquè representa una determinada tipologia textual.

Un enfocament comunicatiu

Els alumnes treballen la comprensió i l'expressió orals i escrites.

Després del treball sobre els diferents aspectes del text, s'ofereix una conceptualització teòrica dels continguts bàsics. La informació és clara i està molt ben estructurada.

Després de la lectura es fa un treball de comprensió, anàlisi de la tipologia textual i estudi de la llengua del text llegit. Les activitats s'han de fer en un quadern a part i van graduades segons el nivell de dificultat.

Les preguntes proposades en els marges són més puntuals perquè els alumnes es fixin en paraules molt concretes del text o perquè facin una reflexió lingüística.

ACTIVITATS

El text narratiu I

1

Quina paraula de la lectura pertany a la mateixa família que el mot porta?

2

Quin substantiu del text té el so de essa sonora i s'escriu amb z?

3

Per què la paraula queixalada s'escriu amb ix i el mot xarxa s'escriu amb x?

8 ●●● Imagina't que el protagonista de la lectura ets tu.

Com la noia del text, estàs sol amb el teu germà petit i no localitzes els teus pares, però tu els deixes un missatge més llarg al contestador.

Ara, pensa què diries en aquest missatge. Tingues en compte els aspectes següents:

- Les teves emocions: si tindries por o pànic, si et sentiries sol...
- El to del missatge: si ploraries o cridaries; si estaries molt nerviós o poc nerviós; si faries veure que no estàs espantat per no preocupar els teus pares...
- Com explicaries la situació als teus pares: si els diries com et sents, què faries i com ho faries...

Reprodueix per escrit el missatge que deixaries en el mòbil.

- Escribeu el text dirigint-te al teu pare, a la teva mare o a tots dos.
- Sigueu realista. El que escriguis ha de semblar que és veritat i que ho has dit oralment.

ESTUDI DE LA LLENGUA

9 ●●● Copia paraules de la lectura que serveixin d'exemple de les normes següents:

- ✓ Apostrofeu l'article davant d'un nom que comença amb vocal o h muda.
- ✓ No apostrofeu l'article davant d'un nom femení que comença amb i, u, hi, hu àtones.

10 ●●● Identifica les contraccions d'aquestes frases:

- Vaig vomitar al balcó.
- S'aixeca amb tots els budells penjant pel forat de la queixalada.
- Vaig comprovar que les portes dels balcons i els porticons fossin ben tancats i barrats.
- Vivim en un principal enorme del barri antic del centre de Barcelona i al menjador no hi tenim persianes.

Digues a partir de quines paraules s'ha format cada contracció.

11 ●●● Explica per què les paraules del sintagma de l'Atontolinat estan ben escrites i les paraules del sintagma *del Atontolinat no ho estan.

El text narratiu I

5

85

La plaça de Djemaa el-Fna, a Marràqueix [Marroc], és famosa pels contistes que hi narren històries.

L'estructura del text narratiu creatiu

El text narratiu creatiu és un text escrit en prosa que conta o narra històries imaginades per un autor amb l'ànim d'interessar el lector. Acostuma a estructurar-se en tres parts:

- El plantejament de l'acció, en què es presenten els personatges, la situació i l'ambient.
- El nus, en què es presenta un conflicte o una situació que s'ha de resoldre.
- El desenllaç, en què es resol la situació plantejada.

La notícia

Una notícia periodística és un tipus de text narratiu que informa sobre un tema o un fet d'actualitat. Una notícia és, doncs, la narració d'un fet d'actualitat.

La finalitat de les notícies que apareixen en la ràdio, la televisió i la premsa (diaris i revistes, publicacions electròniques) és **informar**, una finalitat ben diferent de la d'una novel·la, un dietari o un acudit, però tots són textos narratius.

L'emissor d'una notícia ha de ser objectiu i ha de mantenir-se al marge dels fets (cal, per tant, no utilitzar mai la primera persona).

Una notícia ha de respondre les quatre preguntes següents:

- Què ha passat?
- A qui li ha passat?
- On ha passat?
- Quan ha passat?

Llegeix la notícia que hi ha a continuació i podràs comprovar-ho.

Quan expliquem a algú el que ens ha passat, estem fent una narració. Narrar és un acte de comunicació que consisteix a explicar una història, real o fictícia, sobre unes persones o uns personatges en un lloc i en un temps determinats.

El text narratiu és l'expressió escrita d'aquesta manera d'explicar uns fets. Segons la intenció de la narració, hi ha diversos tipus de textos narratius:

- El text narratiu quotidià, que pot ser espontani i informal o més formal: l'explicació d'uns fets a uns amics, una carta, un diari personal, un text biogràfic...
- El text narratiu dels mitjans de comunicació, com la notícia o la crònica.
- El text narratiu creatiu: una novel·la, un conte, una rondalla...

En aquesta pàgina també es justifica la relació entre el text literari inicial i el text no literari que representa la mateixa modalitat textual i que els alumnes treballaran en la pàgina següent.

Dimensió comunicativa i dimensió literària

A primer i a segon curs partim de textos literaris; a tercer i quart, de textos no literaris, perquè l'estudi de la literatura té un programa propi.

Cada unitat ofereix un model de text no literari.

Una escriptora anglesa acaba amb èxit el desafiament de llegir un llibre de cada estat del món en un any.

L'escriptora anglesa Ann Morgan es considera cosmopolita. Però un dia, analitzant els llibres que tenia a casa, es va adonar que la majoria eren d'autors anglesos i nord-americans i que gairebé no hi havia traduccions. Decidida a fer-hi alguna cosa, es va proposar de llegir un llibre de cada estat del món durant el 2012. Amb un ritme de lectura mitjà d'un títol cada 1,87 dies, Morgan ha completat aquesta peculiar "volta al món" que li ha fet descobrir autors de cent noranta-sis estats, incloent-hi Andorra. Aconseguir-ho no ha estat gens fàcil. Ann Morgan reconeix que, per a trobar obres de tots els estats traduïdes en anglès, va haver de demanar ajut a lectors de tot el món mitjançant el blog *A Year of Reading the World*. Les dificultats també van arribar a l'hora de localitzar llibres de països petits o amb poca tradició escrita. Sigui com sigui, i gràcies a "un extraordinari equip de bibliòfils", va poder trobar totes les referències que necessitava.

El cas d'Andorra, d'on va triar *El mestre de Khe-*

ops, d'Albert Salvadó, és un exemple de les dificultats de tota mena amb què ha topat durant l'any de lectures: "Estava neguitosa per trobar una bona novel·la traduïda del minúscul estat d'Andorra, una possibilitat que creia que seria difícil. Amb tot, quan vaig entrar en contacte amb Albert Salvadó a partir d'una recomanació de Josep Carles Lainez, em va desconcertar força de descobrir que la traducció anglesa del seu millor llibre l'havia autopublicada ell mateix en versió de llibre electrònic."

En un apartat del blog titulat "Resta del món", l'escriptora ha inclòs les propostes que ha rebut de "llibres d'indrets i pobles no presents en la llista principal", la dels estats. Hi apareix ben destacat *Viatge d'hivern*, de Jaume Cabré, al costat d'obres d'autors de l'Antàrtida, les Canàries, Guam, el Kurdistan, la Martinica, el País Basc, les illes Pitcairn, Puerto Rico i Somalilàndia, entre d'altres.

Morgan resumeix les conclusions de la seva experiència: "Els prop de dos-cents països de la llista, les terres que abans m'havien semblat exòtiques i remotes ara em són properes i familiars, m'hi puc identificar. Ras i curt, he après que la ficció fa el món real."

[Vilaweb, 18/07/2013 (adaptació).]

L'alumne té a l'abast les pautes d'anàlisi per al reconeixement de la tipologia textual.

Pautes d'anàlisi d'una notícia

FIXA'T EN els elements següents de la notícia:

- El titular: l'enunciat de la notícia.
- L'entrada: la presentació de la notícia.
- El cos de la notícia: la narració dels fets.
- La fotografia que il·lustra els fets.

FIXA'T també en aquests aspectes:

- Si es reproduïxen o se citen paraules dels protagonistes o testimonis dels fets.
- Si la informació respon a les quatre preguntes següents:
 - Què ha passat?
 - Qui és el protagonista dels fets? o A qui li ha passat?
 - On ha passat?
 - Quan ha passat?

El text narratiu I

5

87

1 ●●● Busca en el diccionari el significat d'aquestes paraules o expressions de la notícia i copia'n el significat segons el text:

cosmopolita • bibliòfil • referència • exòtic • remot
identificar-se • ras i curt • ficció

2 ●●● Resol les qüestions següents:

- a Quin titular té la notícia que has llegit? Com està destacat el text de l'entrada?
- b Qui és la protagonista dels fets? D'on és?
- c Què es va proposar fer? Quan ho va fer? Per què ho va fer?
- d L'escriptora, va aconseguir fer el que s'havia proposat? Com ho va aconseguir?
- e Quines obres de la literatura catalana va llegir?
- f Escriu el nom del blog que surt en la notícia en el buscador d'internet i comprova si aquest blog encara existeix.

3 ●●● Digues si les afirmacions següents sobre la notícia són certes o falses. Justifica la teva elecció en cada cas.

- a ☐ Els escriptors i les regions, pobles o nacions que s'hi mencionen no existeixen.
- b ☐ L'entrada resumeix la informació més important de la notícia.
- c ☐ Les paraules d'Ann Morgan es reproduïxen entre cometes (" ").

4 ●●● Explica el significat del titular de l'entrevista. Per a fer-ho, tingues en compte la pregunta següent i les paraules d'Ann Morgan que hi ha a continuació:

- Creus que llegir és una manera de viatjar? Per què?

"Els prop de dos-cents països de la llista, les terres que abans m'havien semblat exòtiques i remotes ara em són properes i familiars, m'hi puc identificar. Ras i curt, he après que la ficció fa el món real."

En totes les pàgines hi ha el número de la unitat.

El text es treballa a partir de les activitats proposades en la mateixa doble plana.

El taller

És una proposta molt completa i pautada per a treballar l'expressió.

El taller sempre comença amb unes pautes o guies per a planificar el text que l'alumne ha de produir.

De vegades, es considera molt útil proposar un text model nou per a aprofundir en l'anàlisi d'alguns aspectes.

La segona fase del procés de producció és l'elaboració (normalment escrita) i la revisió de la producció.

TALLER El text narratiu I

Planifica i prepara

Atac zombi! Primícia mundial! Imagina't que ets el periodista que ha escrit les notes següents i prepara'n la notícia.

LA CARNISSERA

- Carmeta C. B., 41 anys. Propietària de la carnisseria La Carneta.
- Un zombi amb els ulls penjant fora de les conques ha intentat atacar-la a primera hora de la tarda.
- El repartidor de la carn ha entrat en aquell precís moment i l'ha salvat.
- És a l'hospital. Atac de nervis. S'està refent. No s'hi pot parlar.

EL REPARTIDOR DE LA CARN CONVERTIT EN HERDI

Robert L. M., 20 anys.

Ha entrat a la botiga en el moment adequat i ha salvat la carnissera.

Ha tallat el cap del zombi amb el ganivet de tallar la carn. (És valent, el paio. I també una mica fatxenda.)

No para de repetir: "La Carmeta de La Carneta em deu la vida."

EL FAN DELS ZOMBIS

- Pau A. P., 13 anys, ir d'ESO, campió d'atletisme del seu insti. És un fan absolut de tot el que faci olor de zombi.
- A les 17.00 h era en un banc del carrer. Casualitat de la vida, llegia *Una de zombis*, de Patricia Martín, en el moment que la nena zombi ha intentat cruspir-se'l. Sort que al nano no el guanya ningú fent els 100 m llires!
- Té un blog sobre zombis (paulades.wordpress.com). M'ha dit que hi escriurà la seva "increïble" experiència. Mmm... MENCIONAR EL SEU BLOG EN LA NOTÍCIA!!!

LA DARRERA VÍCTIMA

Paula G. V., 10 anys.

L'han trobat vagant sense rumb pel parc. Ha intentat atacar Pau A. P.

Diversos testimonis confirmen que una hora abans d'aquests fets era viva.

Dolça i bona estudiant.

Tothom l'estimava.

Família destrossada. :(

De vegades, la realitat supera la ficció. I si acabo la notícia amb aquesta frase? (Tenir en compte aquesta opció.)

Pensa què diràs en la notícia a partir de les notes anteriors.

- Recorda quines són les quatre preguntes que tota notícia ha de contestar.
- Tingues en compte els aspectes següents:
 - La finalitat d'una notícia és informar.
 - Les notes que has llegit tenen un to informal, però la teva notícia ha de tenir un to seriós i el llenguatge ha de ser formal.
 - Has d'escriure la notícia en tercera persona.
 - Inventa't les dades que vulguis per a redactar la notícia.

Escriu i revisa

Segueix aquests passos per a escriure la notícia sobre l'atac zombi.

- Escriu el cos de la notícia, és a dir, la narració dels fets. Fes-ho en tercera persona:
 - A Què ha passat?
 - B On ha passat?
 - C A qui li ha passat?

— Escriu sobre els protagonistes o testimonis de la notícia:

 - Què feien en el moment dels fets?
 - Què els ha passat?

— Pots reproduir o citar les paraules d'un o dos testimonis dels fets. Si ho fas, has d'escriure les frases que han dit entre cometes (" ").

- D Quan ha passat?

- Escriu una entrada que resumeixi el contingut de la notícia.
- Escriu un titular atractiu que capti l'atenció del lector.

Revisa la teva notícia a partir de les pautes de la pàgina 87.

- Esmena tot el que sigui millorable i escriu la notícia amb l'ordinador.
- La notícia s'entén? Dona resposta a les quatre preguntes de la notícia (Què?, Qui?, On?, Quan?)
- El to de la notícia és seriós? Has fet servir un llenguatge formal?
- Has escrit la notícia en tercera persona?
- Has pensat un bon titular?
- Has redactat una entrada o presentació de la notícia?

El repte

Aquesta notícia mereix sortir en el telenotícies!

- Llegiu totes les notícies i trieu la que us sembli més completa i ben escrita. Serà el text que llegirà el presentador o la presentadora del telenotícies!
 - Elimineu del text de la notícia les intervencions dels testimonis.
 - Convertiu les intervencions dels testimonis (Robert, Pau...) en les imatges de la notícia!
 - I si mostreu imatges d'un zombi?
- Feu grups, repartiu-vos els papers (presentador del telenotícies, testimonis dels fets, zombi...), disfresseu-vos i representeu la notícia.
- Si podeu, enregistreu-vos.

+ Propostes

No voleu saber què va dir en Pau A. P. en el seu blog?

- Recorda què li va passar a en Pau, el noi atleta que té un blog de temàtica zombi, i escriu la narració dels fets com si tu fossis ell.
- Inventa't tot el que calgui.
- Fes servir un llenguatge com el de la lectura.

En tercer lloc, es proposa als alumnes que vagin més enllà i completin el text amb un repte que sol implicar un treball oral, audiovisual, d'ús de les TAC, sortir del paper, etc.

Si els alumnes són capaços de produir un text d'una tipologia determinada, també poden arribar a ser capaços de fer-ho sense ajuda. Aquí trobaran altres propostes interessants: més temes, més mitjans, però més autonomia d'execució.

El bloc transversal de coneixement de la llengua

Tot el programa d'ortografia, lèxic i semàntica, morfologia i sintaxi.

S'indica el programa i el contingut de la doble plana.

ORTOGRAFIA Consonantisme I

5

91

1 El so de la essa sorda i de la essa sonora

Les grafies s, ss, c, ç, sc i z representen dos sons fricatiu:

- Un de **sord**, perquè en el moment de produir-lo les cordes vocals no vibren. És representat per les grafies **s, ss, c, ç** i **sc**: *sal, pissarra, ceba, felic, adolescent*.
 - Un de **sonor**, perquè en el moment de produir-lo les cordes vocals vibren. És representat per les grafies **s i z**: *casa, enfonsament, zebra*.
- No s'ha de confondre el so de la essa sorda amb el de la essa sonora. Són dos sons diferents que ens permeten diferenciar, quan parlem, paraules com: *rosa, rossa; casa, çaça; els astres, els sastres...*

Les grafies de la essa sorda

Per a saber com s'escriu el so de **essa sorda**, cal recordar les normes següents:

- S'escriu **s**:
 - A principi i a final de mot: *savi*, *fals*.
 - Entre vocal i consonant o entre consonant i vocal: *astre*, *besnét*, *dansa*, *adversari*.
 - Entre vocals, després d'un prefix o en mots compostos: *solatig-nat*, *ecosistema*.
- S'escriu **ss** entre vocals: *tassa*, *pissarra*.
- S'escriu **c** davant **e**, **i** en qualsevol posició menys a final de mot: *cera*, *ciel*, *encerclar*, *espècie*.
- S'escriu **ç**:
 - Davant **a**, **o**, **u** en qualsevol posició: *força*, *cançó*, *feliç*.
 - En els mots formats amb els sufixos **-ança**, **-ença**: *enyorança*, *temença*.
- S'escriu **sc** en determinades paraules: *ascensor*, *escena*, *piscina*, *abscés*, *adolescent*, *ascendir*, *oscil·lar*...

Les grafies de la essa sonora

Per a saber com s'escriu el so de **essa sonora**, cal recordar les normes següents:

- S'escriu **si**:
 - Entre vocals: *cosa, masia*.
 - En els derivats de **fons i dins** i en els mots formats amb el prefix **trans-**: *enfonçar, endinsar, transalpi*.
- S'escriu **zi**:
 - A començament de mot: *zona, zero*.
 - Darrere consonant: *alzina, esmorzar*.
 - Entre vocals en una paraula d'origen grec: *amazona, bizanti*.

2 Les grafies g/j

Les grafies g i j representen en alguns casos el mateix so sonor. Per a saber quan s'escriuen aquestes grafies, cal recordar que:

- S'escriu **g** davant de e, i: gest, burgès, gimnàs, màgic.
- S'escriu **j**:
 - Davant a, o, u: jaqueta, jove, majúscula.
 - En els grups -jeco- i -ject-: infecció, infectar.
 - En el verb jeure i en els mots jerarquia, jeroglífic, Jesús, jersel...

3 Les grafies x/ix

Les grafies *x* i *ix* corresponen al so de la lletra *xeix*: *xinxeta*, *caixa*. En català occidental, però, a principi de mot i després de consonant la *x* es pronuncia com la grafia *tx* de *txec* o de *batxillerat*.

- S'escriu **x**:
 - A començament de mot: *Xina, xucler*.
 - Després de consonant: *marxa, punxa*.
 - Darrere i: *Flix, mixeta, guix*.
 - Darrere u semivocal (diftong): *disbauxa, rauxa*.
- S'escriu **ix** darrere a, e, o, u: *caixa, queixal, coix, bruixa*.

4 Les grafies tx/ig

Les grafies tx i ig tenen el mateix so: *despatx*, *boig*.

- S'escriu **tx**:
 - A principi i enmig de mot: *txetxè, txec; dutxa, fixxa*.
 - A fi de mot si els derivats tenen el mateix so: *cartutx (cartutxera)*.
- S'escriu **ig** a fi de mot si els derivats s'escriuen amb *g*, *j*, *tg* o *tj*: *passaig (passaiger); lleig (lletja, lletgesa)*.

Recorda

- El so de **essa sonora** es representa amb les grafies **s i z**.
- El so de **essa sorda** es representa amb les grafies **s, ss, ç, c i sc**.
- Les grafies **g i j** en molts casos tenen el mateix so.
- Les grafies **x i ix** corresponen al so de la lletra **xeix**.
- Les grafies **tx i ig** tenen el mateix so a final de mot.

S'ofereix una bateria d'activitats
curtes que permeten
la sistematització i exercitació.

La informació és ordenada, concisa, sistemàtica i completa.

• Els continguts es resumeixen en una síntesi final.

1 ● ● Completa aquests mots amb la consonant adequada:

ca <u>a</u> adora	ca <u>a</u> ament
cla <u>e</u>	expedi <u>i</u> ó
<u>i</u> utat	co <u>s</u> tella
medl <u>i</u> na	pa <u>s</u> ió
feli <u>i</u> tat	expres <u>i</u> ó
ma <u>o</u> ver	ca <u>a</u> ualitat

2 • Classifica els mots de l'activitat anterior segons que tinguin el so de essa sorda o de essa sonora.

3 ●● Digue's quines grafies poden representar el so de essa sonora.

4 ●● Escriu el present d'indicatiu dels verbs **forçar** i **començar**.

5 ●●● Assenyala la paraula intrusa de cada sèrie:

a. coça • cosa • mossa
carabassa • closca • fos

b. zelador • zonal • transatlàntic
endinsar • ecosistema

6 ●●○ Explica com pots saber si enmig de dues vocals hi has d'escriure **s** o **ss**.

7 ●●● Digue's si, segons el teu parlar, les consonants destacades d'aquestes parelles de paraules sonen igual:

- a patge / girar
- b granja / ferotge
- c cuixa / xàfec
- d passeig / caputxa
- e caixa / examen
- f gespa / pogut
- g guix / faixa

8 ••• Escriu el present d'indicatiu dels verbs menjar i fugir.

9 ●● Completa els mots següents amb les grafies adequades:

pe et	plat a
esqui	entremi
met e	ba ada
ersel	bate

10 ●●● Explica per què escrivim passejo amb j i, en canvi, escrivim passeig amb ig:

11 ●● Escriu derivats dels mots següents:

cartutx • bateig • aireig
balanceig • empatx
capritx

Es pot completar el treball amb més activitats del Quadern Interactiu de l'alumne.

Sempre hi ha connexió entre el format paper i el format digital.

En cada proposta s'indica el grau de dificultat, per a facilitar-ne la tria i orientar el treball dels alumnes.

- Les activitats són moltes i variades:
d'investigació, reflexió, síntesi, aplicació, anàlisi,
relació, comparació, en grup, individuals, etc.

+ Activitats | TREBALLA LES COMPETÈNCIES BàSIQUES

MÉS ACTIVITATS EN EL QUADERN INTERACTIU

5

95

LLEGEIX

Philae, el primer artefacte que aterra en un cometa

Després de deu anys de viatge, el mòdul d'investigació Philae s'ha després de la nau Rosetta de l'Agència Espacial Europea (ESA) i ha aterrat al cometa 67P/Txuriuov-Gerasimenco.

12.11.2014

L'operació, que s'ha pogut seguir en directe per tot el món, ha estat tot un èxit, i Philae ja és al cometa. A partir d'ara n'investigarà la superfície amb deu instruments científics. Es tracta d'una operació de l'Agència Espacial Europea iniciada perquè, per primera vegada, un aparell creat per l'home s'ha col·locat damunt d'un cometa.

El mòdul Philae ha estat adherit a la nau Rosetta durant els deu anys que ha durat el seu trajecte fins a acostar-se a l'òrbita del cometa "Txuri", com l'anomenen els científics.

El robot s'ha deixat anar en caiguda lliure després de desenganxar-se de Rosetta i ha desplegat les potes per a subjectar-se a la superfície de l'astre, en un trajecte que ha durat unes set hores, a una velocitat de 18 centímetres per segon.

L'operació s'ha dut a terme amb èxit, tot i que els propulsors que té el robot Philae per a ajudar-lo a subjectar-se sobre el cometa no funcionen del tot, segons que ja havia avisat l'ESA aquest matí. Els científics han decidit de mantenir l'operació perquè el robot tenia més sistemes de subjectació que garanteixen que s'hi fixés correctament.

La funció de Philae serà captar imatges de la superfície del cometa, que Rosetta rebrà i enviarà a la Terra, des d'on s'estudiaran. També mesurarà i analitzarà els materials orgànics que formen el cos celeste, que estarien vinculats amb l'origen de l'Univers.

Si tot va bé, és previst que la missió de Rosetta duri fins a finals del 2015 o principis del 2016. Fins aleshores seguirà el cometa en la trajectòria cap al Sol.

Villaveb.cat 12.11.2014 (adaptació)

COMPRÈN

1 ●●● Llegeix el text i contesta:

- Què ha passat?
- Per què és tan important aquesta operació?
- Quina organització internacional l'ha impulsat?
- Quin és l'objectiu o missió de Philae? Fins quan durarà?
- Quan es va iniciar?

2 ●●● Explica què és un cometa. Si et cal, consulta una enciclopèdia o busca informació a internet.

3 ●●● Llegeix aquesta frase del text i contesta:

"Després de deu anys de viatge, el mòdul d'investigació Philae s'ha després de la nau Rosetta [...]."

- A quina categoria gramatical pertanyen les paraules de la frase que s'escriuen igual però que tenen l'accent diferent?
- Quin és l'infinitiu de la forma verbal s'ha després? Què significa?
- Què indiquen els mots després de: antelació, causa, posterioritat...?

ANALITZA

4 ●●● Explica si el text anterior és narratiu o no i per què.

- Si és narratiu, quin tipus de text narratiu és? Justifica la resposta.
- Comprova si compleix les característiques indicades en les pautes d'anàlisi de la pàgina 87.

5 ●●● Explica per què el text no és un text narratiu creatiu.

6 ●●● Vés a la biblioteca del teu centre o localitat, agafa un conte de Hans Christian Andersen i llegix-lo.

Divideix el conte en plantejament, nus i desenllaç i resumeix l'argument de cada una d'aquestes parts.

7 ●●● Troba en el text paraules que tinguin el so de la essa sorda i anota-les.

- Has trobat exemples de cada una de les grafies de la essa sorda?

8 ●●● Troba en el text paraules que tinguin el so de la lletra xeix.

- Classifica-les segons que s'escriguin amb x o amb xi.

APLICA

9 ●●● Escriu un resum de la notícia que has llegit.

10 ●●● Explica la norma ortogràfica que explica l'ortografia de la *j* o de la *g* de cada un d'aquests mots de la notícia:

trajecte subjectar ajudar
subjectació trajectòria origen

INVESTIGA

11 ●●● Busca a internet imatges o vídeos relacionats amb la notícia que has llegit i comenta'ls amb els teus companys i companyes.

CREA

12 ●●● Tria un llibre que t'hagi agradat i converteix el resum de l'argument o una part, segons et convingui, en una notícia.

- Per a fer-ho, tingues en compte les pautes d'anàlisi i els passos del taller.
- Fes tots els canvis i adaptacions que creguis necessaris.

13 ●●● Adapta la notícia anterior i redacta-la com si fos la notícia d'un telenotícies.

- Llegeix la notícia als teus companys.
- S'entén bé? Està ben explicada?

14 ●●● Escriu un nus i un desenllaç per al plantejament següent i inventa't un conte:

Aquell dia presentia que me'n passaria alguna de ben grossa. Tot el matí que em xiulaven les orelles; sentia un estrany pessigolleig per tot el cos i em notava atabalat. Per a acabar-ho d'adobar, tot em sortia malament.

A primera hora, vaig perdre l'autobús i vaig arribar tard a l'institut. Més tard, em vaig adonar que m'havia deixat l'esmorzar a casa. També m'havia deixat la cartera. "Què més m'ha de passar, avui?", no parava de repetir-me.

La resposta a aquesta pregunta me la vaig trobar quan vaig arribar a casa.

És poc probable que em cregueu, però us ben juro que el que ara us diré és la veritat i res més que la veritat. Al bell mig de la meua habitació em vaig trobar...

JA HAS ACABAT?
Avalua't amb el test del quadern interactiu.

La dimensió literària

A 3r i 4t d'ESO, la literatura s'entén com un producte social i cultural. Emmarcada en un context social i històric, ajuda a comprendre el món que ens envolta.

En cada una de les unitats de 3r i 4t, es destinen un mínim de 6 dobles planes al treball de la literatura. Segueix un eix cronològic.

El procés s'inicia amb una pregunta o un dubte sobre el contingut indicat en el títol de la doble plana i una imatge que contextualitza o serveix de punt de partida.

La informació està jerarquitzada intencionadament. Així es pot tractar, resumir, comparar, organitzar...

LITERATURA L'edat mitjana, els segles XIII i XIV

Actualment, qui escriu cròniques? Amb quina finalitat?

Entre el 1250 i el 1350 Catalunya va arribar a la plenitud com a nació, i va ser aleshores que els comtes reis van escriure o es van fer escriure la crònica dels esdeveniments històrics i polítics.

1 La literatura dels segles XIII i XIV

En aquests segles, mentre la poesia encara seguia la tradició trobadoresca i feia servir una llengua molt aprofitada, la prosa evolucionava en diferents àmbits, com el de la història, la religió i les noves propostes humanístiques.

La prosa historiogràfica: les quatre grans cròniques

Les obres més importants de la narrativa històrica d'aquests segles van ser les quatre grans cròniques, que són extenses narracions de fets històrics, gairebé sempre de caràcter bèl·lic, que pretenien justificar les actuacions polítiques dels reis catalans i, alhora, deixar constància d'unes accions que havien de servir d'exemple als futurs reis.

• Quins significats té la paraula *crònica* en el diccionari de la llengua?

En els informatius de la televisió se sol parlar de la *crònica política* i de la *crònica esportiva* per a referir-se a les seccions dedicades a aquests temes. Al segle XIII les cròniques relataren la vida dels reis i les seves accions.

Les cròniques dels reis catalans van ser les primeres d'Europa redactades en una llengua romànica: el català. És important destacar-ne el valor literari, lingüístic i històric, ja que, sobretot, narren fets contemporanis als autors, basats en l'experiència viscuda.

■ **Crònica de Jaume I o Llibre dels fets.** És la més antiga de les cròniques; narra en forma autobiogràfica la vida i les gestes més importants del rei, sobretot les conquestes de Mallorca (1229) i València (1245). L'obra, a més d'explicar els fets militars, és interessant pels detalls que Jaume I dona de la seva vida quotidiana. La crònica aconsegueix un to veridic gràcies a l'ús d'un llenguatge popular (amb presència de refranys, dites i expressions col·loquials) i de la llengua pròpia d'alguns personatges forasters (aragonès, castellà, francès i àrab).

• A qui pertanyien els regnes de Mallorca i València abans de la conquesta de Jaume I?

■ **Crònica de Bernat Desclot.** Descriu amb detall i rigor històric el regnat de Pere II el Gran. Tracta essencialment de la conquesta de Sicília i la invasió de Catalunya pels francesos. Desclot, amb un estil objectiu i impersonal, s'entusiasma quan parla del rei.

■ **Crònica de Ramon Muntaner.** Abasta des del naixement de Jaume I fins a la coronació d'Alfons el Benigne. Muntaner és el protagonista dels fets que hi narra, però sobretot posa èmfasi en les empreses militars dels reis catalans. Pensada per a ser llegida en veu alta, es caracteritza per l'ús d'un llenguatge viu i col·loquial.

■ **Crònica de Pere el Cerimoniós.** Narra la incorporació del regne de Mallorca a la Corona d'Aragó i la guerra contra els nobles rebels a València i Aragó.

SI TAGRADA...

L'art romànic

Visita el monestir de Poblet (Conca de Barberà), que va ser construït gràcies a l'aportació dels reis catalans, que hi són enterrats.

La prosa religiosa

Arran de la crisi en què va entrar l'Església al segle XIV, diversos religiosos van utilitzar la literatura (sermons, tractats morals, etc.) per adoctrinar el poble que perdia la fe i assenyalar-li la conducta que havia de seguir. Entre aquests religiosos destaquen tres frares:

- **Francesc Eiximenis** (1330/35-1409), que va escriure *Lo Crestià*, en què exposava les idees sobre el dogma i la moral cristians.
- **Vicent Ferrer** (1350-1419), autor de nombrosos sermons.
- **Anselm Turmeda** (mitjan segle XIV-1430/40), que va escriure *La disputa de l'ase* i que és l'exemple més representatiu d'aquesta crisi ideològica per la seva conversió a l'islamisme.

• Quin va ser el nou pensament que va aportar un canvi de la mentalitat medieval?

La prosa humanística

Al segle XIV, al nord d'Itàlia es van iniciar uns canvis que van revolucionar el món europeu i el van fer entrar en una nova època amb noves formes de pensament com l'**humanisme**, que implicava, a més del coneixement dels autors clàssics, una nova actitud davant la vida, amb opinions crítiques que denotaven un canvi de mentalitat, amb una nova visió de la persona i la seva situació al món.

• Quines diferències trobes entre aquesta pintura de Giotto del segle XIV i la pintura mural de la conquesta de Mallorca de la pàgina anterior del segle XIII? Fixa't en les figures: les línies, la forma, els colors i el tema de la pintura.

Bernat Metge va ser l'introduïdor de les idees humanístiques a Catalunya. El 1396 va ser processat i empresonat a causa de la mort, en circumstàncies poc clares, del rei Joan I. Va ser rehabilitat el 1399 pel nou rei Martí l'Humà. D'aquesta experiència, en va sortir *Lo Somni*, que va escriure per defensar-se de les falses acusacions de què va ser objecte i per tal que la seva innocència quedés fora de qualsevol dubte.

ACTIVITATS

- Completa el text següent:
La poesia dels segles XIII i XIV, mentre que la prosa.
- Anomena els textos historiogràfics més importants d'aquests segles.
- Explica quin era l'objectiu de la prosa religiosa.
- Anomena l'autor més representatiu de l'humanisme a Catalunya.

En cada unitat l'alumne trobarà una o diverses peces transversals interdisciplinàries.

És la secció "SI TAGRADA...". El contingut addicional que s'hi aporta ajuda a mostrar la funcionalitat de determinats continguts de Llengua catalana i literatura en altres matèries.

Al final de cada doble pàgina es proposen activitats curtes, per comprovar l'assimilació dels conceptes.

Són bàsicament d'exercitació; graduades segons la dificultat baixa*, mitjana** o alta***

Amb diferents recursos (preguntes, activitats, observacions, peces interdisciplinàries, etc.), s'interpel·la sovint l'alumne per comprovar el grau de comprensió, perquè reflexioni, resolgui o apliqui coneixements.

Interpretar, valorar i produir textos literaris

L'aproximació a les obres literàries facilita el desenvolupament de l'hàbit lector i escriptor, així com el coneixement i la vinculació a la llengua i cultura pròpies.

La dimensió literària es relaciona amb les competències de comprensió lectora, expressió escrita i comunicació oral de la dimensió comunicativa.

Els alumnes poden escoltar les lectures enregistrades per locutors professionals.

Els textos van acompanyats d'informacions complementàries: imatges, contextualitzacions, informacions sobre l'autor, glossaris...

En totes les unitats hi ha 4 pàgines destinades als textos literaris i a activitats sobre aquests textos.

S'ha fet una acurada selecció dels fragments a partir dels quals els alumnes poden entendre un context determinat i poden fer un treball de comprensió i anàlisi textual.

Audio del text en el quadern interactiu

Detall del retrat del rei Martí l'Humà, a qui Bernat Metge va servir després de Joan I.

Lo Somni consta de quatre llibres. En el primer, l'autor mostra el seu escepticisme sobre la immortalitat de l'ànima; en el segon, comenta l'actualitat del moment; el tercer llibre constitueix un blasme contra les dones i el quart, un elogi de les dones, especialment les reines catalanes.

El llibre de Lo Somni comença amb el fragment que llegiràs a continuació.

LO SOMNI

Fa poc temps que estant a la presó, no per cap crim que els meus envejosos perseguidors sabessin de mi, com després s'ha demostrat de manera ben clara per vergonya seva, sinó únicament per la injustícia amb què em tractaven, o potser per la inescrutable voluntat de Déu, un divendres cap a mitjanit, mentre estudiava a la cel·la on acostumava a estar, la qual és testimoni dels meus pensaments, em va assaltar un gran desig de dormir; em vaig posar dempeus i vaig passejar una mica, però vençut per la son, em vaig estirar al llit sense despul·lar i em vaig adormir immediatament. Tanmateix, no amb el son amb què ho fem normalment, sinó més aviat a la manera dels enfebrats i afeblits.

En aquest estat, em va semblar que se m'apareixia un home de mitjana estatura i cara respectable, vestit de ric vellut carmesí sembrat de corones dobles d'or, amb un barret vermell al cap. I l'acompanyaven dos homes molt alts. Un d'ells era un jove força bell amb una lira a les mans. L'altre, amb llarga barba i sense ulls, era molt vell i tenia un gran bastó a la mà. Al seu voltant hi havia molts falcons, astors i gossos de diferents races, que xisclaven i udolaven molt desagradablement.

I després d'haver mirat i remirat, especialment aquell home de mitjana estatura, em va semblar que era Joan d'Aragó, el rei de gloriosa memòria mort feia poc, a qui jo havia servit durant molt de temps. I amb aquest dubte, em vaig espantar terriblement. Llavors ell em va dir:

—No tinguis gens de por, perquè jo sóc aquell que et penses.

En sentir-lo parlar, el vaig reconèixer de seguida. Després, tremolant, vaig dir:

—Oh, senyor! Com és que sou aquí? Que no vau morir?

—No vaig morir —va respondre—, sinó que vaig lliurar la carn a la seva mare i vaig tornar l'esperit a Déu, que me l'havia donat.

—Com l'esperit? —vaig objectar—. No crec que l'esperit sigui res ni que pugui tenir cap altre destí que no sigui el mateix que té la carn.

—Així doncs, què creus que sóc? Que no saps que vaig morir fa poc i, doncs, vaig deixar la vida corporal?

—Ho he sentit dir —vaig respondre—, però ara no ho crec, perquè si fóssiu mort no serieu aquí; per això penso que sou viu. La gent diu que heu mort perquè sempre s'alegra de novetats i especialment de tenir nous governants, o perquè vol cometre algun acte il·lícit.

—La notícia és certa —va dir—, sóc mort. I el que parla amb tu és el meu esperit.

—Vós, senyor, em podeu dir el que vulgueu; però, mentre parli amb vostra reverència, no creureu que sigueu mort, perquè els morts no parlen.

—És veritat que els morts no parlen; però l'esperit no mor i, per tant, no li és impossible parlar.

BERNAT METGE, *Lo Somni* (versió actualitzada)

Activitats TREBALLA LES COMPETÈNCIES BÀSIQUES 7 153

COMPRÈN

1 ●●● Completa el text següent sobre el fragment de *Lo Somni* que has llegit:

En aquest fragment, el narrador, el mateix ■■■, explica com, quan era a la ■■■, i no pas precisament per faltes que havia comès, sinó per la ■■■ d'alguns, li vingué una ■■■ sobtada i s'estirà al ■■■ a dormir.

Mentre ■■■, se li aparegué un home que li semblà que podia ser el rei ■■■, que feia poc que havia ■■■. Ell el coneixia bé perquè havia estat ■■■ seu.

2 ●●● Busca les paraules del text que corresponen a cada una de les definicions següents:

- Ajeure's, ficar-se al llit.
- Cambra o dormitori individual petit en els convents, els col·legis, les presons, etc.
- Vermell fosc, tirant a blau.
- Teixit de pelfa amb el pèl tallat o arrissat, de seda, llana, cotó, etc.
- Donar a algú allò que li és degut.

ANALITZA

4 ●●● Digueu quines són les dues tipologies textuais d'aquest text i indica les línies que les delimiten.

5 ●●● Indica quin personatge posa en dubte les paraules de l'altre i quin les argumenta.

SINTETITZA

6 ●●● Llegeix amb atenció el fragment de *Lo Somni* de la pàgina anterior i escriu-ne un resum.

INVESTIGA

7 ●●● Busca informació sobre Bernat Metge i completa'n la fitxa següent en el teu quadern:

DADES BIOGRÀFIQUES	
Data i lloc de naixement	
Data i lloc de la mort	
Lloc on va treballar i persona per a qui va treballar	
Llengües que coneixia	
Altres coneixements	
Any en què va ser processat i empresonat	
Any en què va ser rehabilitat de l'empresonament	

CREA

8 ●●● Escriu un text en defensa d'alguna injustícia que hagis patit. Per a fer-ho, segueix els passos següents:

- ✓ Pensa bé de quin fet et vols defensar.
- ✓ Decideix a qui vols adreçar el text.
- ✓ Fes una llista dels arguments que presentaràs o exposaràs.
- ✓ Pots crear un personatge a qui puguis argumentar la teva visió del fet.
- ✓ Recorda fer una presentació del fet abans de desenvolupar la conversa o el text.
- ✓ Revisa el text un cop l'hagis redactat i corregix-lo.
- ✓ Passa'l en net.

JA HAS ACABAT?
Avalua't amb el test del quadern interactiu.

Les activitats sobre els textos literaris abasten des de la comprensió literal fins a la comprensió inferida, l'anàlisi formal, la interpretació i la creació de textos literaris. Tot des d'una perspectiva sempre molt aplicada i competencial.

Les unitats de 3r i 4t acaben amb la Literatura. Els alumnes es poden avaluar amb el test del Quadern Interactiu.

Aprendre fent servir les TAC!

El Quadern Interactiu funciona amb una llicència de curs escolar i s'integra en un EVA per garantir la seva traçabilitat.

Compatible amb qualsevol EVA que integri Marsupial

(Moodle Text-LaGalera, Clickedu, Educamos, Moodle Àgora, Eleven, Weeras...)

Tècniques de treball

Salas de lectura

Línia del temps (a 3r i 4t)

Molt intuïtiu i fàcil de fer servir, tant per a l'alumnat com per al professorat.

Tots els recursos que s'hi proposen estan estretament vinculats al treball de les unitats de cada llibre

? COMENÇA

Activitat inicial.

POTS FER-HO

Minirepte o projecte cooperatiu.

INFORMA'T

Molts recursos digitals per a treballar els continguts: àudios, enllaços, documents...

A PRACTICA

Dictat i activitats interactives de les quals el professorat podrà fer un seguiment.

AVALUA'T

Test de la unitat.

Dicionari en línia

ENTRA I PROVA LA DEMO!

www.digitals.text-lagalera.cat

Una eina que t'ajuda en la teva tasca docent

Les guies didàctiques del projecte ATÒMIUM es publiquen en paper (acompanyades d'un CD per al treball OFF LINE) i en format digital a l'Àrea d'Educadors, per al treball ON LINE.

Són compatibles amb tots els dispositius

(PDI, ordinador i tauleta).

Es pot accedir directament a qualsevol unitat.

Amb orientacions didàctiques per a cada doble pàgina i propostes d'ús dels recursos digitals.

En les guies interactives, tots els recursos digitals associats als continguts són accessibles amb un sol clic.

S'hi reproduceix el llibre de l'alumne, de manera que es poden projectar les pàgines i treballar les explicacions, les activitats i tots els recursos col·lectivament.

També es pot accedir als recursos de cada unitat des de la graella de la Guia Didàctica, on apareixen endreçats per unitats i tipus.

Les guies contenen una gran quantitat i varietat de recursos. Per a cada unitat, disposeu de:

L'accés a la GRAELLA de recursos multimèdia és directe.

Les activitats interactives són diferents de les del llibre en paper.

- ACTIVITAT INICIAL
- MINIREPTE
- ACTIVITATS INTERACTIVES
- ENLLAÇOS
- DOCUMENTS
- PROGRAMACIONS (Word i PDF)
- SOLUCIONS
- AVALUACIONS (Word i PDF)
- ATENCIÓ A LA DIVERSITAT
Activitats de reforç i ampliació.

Controls d'unitat, avaluació inicial i final del curs.

Un espai on trobaràs tots els teus recursos

L'Àrea d'educadors és un espai exclusiu per al professorat usuari dels materials de Text-La Galera.

Accés directe a la Guia Interactiva i a la graella de recursos multimèdia.

Gestió personalitzada de tots els recursos dels teus llibres.

Pots incorporar recursos propis i seleccionar els recursos preferits per a preparar les teves classes.

Un web viu que incorpora regularment recursos nous vinculats a l'actualitat.

Registra't i accedeix a la teva biblioteca i a tots els recursos i serveis exclusius.

Contacte directe amb l'editor del teu llibre per aclarir qualsevol dubte.

Biblioteca personal amb accés directe a tots els teus llibres.

ENTRA I MIRA EL VÍDEO DE PRESENTACIÓ

<http://educadors.text-lagalera.cat/>

PER A MÉS INFORMACIÓ:

laGalera

Un segell del Grup Enciclopèdia Catalana

Josep Pla, 95
08019 Barcelona
Tel. 902 500 611
Fax. 935 057 569
text-lagalera@grec.cat
www.text-lagalera.cat

